

AMAÇ 1: YOKSULLUĞA SON

Yoksulluğun her biçiminin ortadan kaldırılması günümüzde insanlığın karşı karşıya olduğu en büyük sorun olmaya devam ediyor. Aşırı yoksulluk içinde yaşayan insanların sayısı 1990 ile 2015 arasında 1,9 milyardan 836 milyona düşmek suretiyle, yarıdan fazla azalmış olsa da, hala çok sayıda insan en temel insani gereksinimlerini karşılama savaşı vermektedir.

Günümüzde dünya genelinde 800 milyondan fazla insan günde 1,25 ABD dolarından daha az gelire geçinmeye çalışıyor; birçoğunun yeterli gıda, temiz içme suyu ve sıhhi koşullara erişimi bulunmuyor. Çin ve Hindistan gibi ülkelerdeki hızlı ekonomik büyüme, milyonlarca insanı yoksulluktan kurtarmıştır, ancak ilerleme dengesiz olmuştur. Kadınların yoksulluk içinde olması; ücretli işler, eğitim ve mülkiyete erişim eşitsizliği nedeniyle, erkeklere göre daha olasıdır.

Öte yandan, aşırı yoksulluk içinde olanların %80'inin yaşadığı Güney Asya ve Sahraaltı Afrika gibi diğer bölgelerde de ilerleme sınırlı olmuştur. İklim değişikliği, çatışmalar ve gıda güvensizliğinin getirdiği yeni tehditler, insanları yoksulluktan kurtarmamız için çok daha fazla çalışmamız gerektiğine işaret ediyor.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, başlamış olduğumuz şeyi bitirme ve yoksulluğun her biçimi ve boyutunu ortadan kaldırma yönünde oldukça cesur bir taahhüttür. En korunmasız durumda olanların hedeflenmesi, temel kaynaklar ve hizmetlere erişimin artırılması ve çatışmalar ile iklim temelli afetlerden etkilenen toplumların desteklenmesini içerir.

AMAÇ 2: AÇLIĞA SON

Son 20 yılda hızlı ekonomik büyüme ve tarımsal verimlilikteki artış, yetersiz beslenen insanların sayısında yarıdan fazla azalma sağlamıştır. Eskiden kıtlık ve açlık çeken gelişmekte olan ülkelerin çoğu, en korunmasız kitlelerin beslenme ihtiyaçlarını artık karşılayabiliyor. Orta ve Doğu Asya, Latin Amerika ve Karayipler'de, aşırı açlığın ortadan kaldırılmasında büyük ilerleme kaydedilmiştir.

Bunların tümü, ilk Binyıl Kalkınma Hedefleri tarafından konulan hedeflerin gerçekleştirilmesinde büyük başarılardır. Ne yazık ki, aşırı açlık ve yetersiz beslenme birçok ülkede kalkınmanın önünde büyük bir engel olarak duruyor. 2014 yılı itibarıyla, genellikle çevrenin bozulması, kuraklık ve biyo-çeşitliliğin kaybının doğrudan sonucu olarak, 795 milyon insanın sürekli biçimde yetersiz beslendiği tahmin ediliyor. Beş yaşın altında 90 milyonu aşkın çocuk ise gerekli vücut ağırlığının tehlikeli düzeyde altındadır. Öte yandan, Afrika'da her dört insandan biri açtır.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, 2030 yılına kadar açlık ve yetersiz beslenmenin her biçimini sona erdirmeyi, başta çocuklar olmak üzere tüm insanların yıl boyunca yeterli besine sahip olmasını hedefliyor. Amaçlar, küçük çiftçilerin desteklenmesi ve arazi, teknoloji ve piyasalara eşit erişimlerini destekleyen sürdürülebilir tarım uygulamalarının teşvik edilmesini kapsıyor. Aynı zamanda, tarımda verimliliği artırmak için altyapı ve teknolojiye yatırım yapılması alanında uluslararası işbirliğini gerektiriyor. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında konulan diğer hedeflerle birlikte, 2030 yılına kadar açlığı ortadan kaldırmamız mümkündür.

AMAÇ 3: SAĞLIKLI BİREYLER

Çocuk ölüm oranlarının azaltılması, anne sağlığının iyileştirilmesi, HIV/AIDS, sıtma ve diğer hastalıklar ile mücadelede büyük aşama kaydetmiş durumdayız. 1990 yılından bu yana, önlenebilir çocuk ölümlerinde dünya genelinde %50'yi aşan azalma olmuştur. Anne ölümleri de dünya genelinde %45 azalmıştır. 2000 ile 2013 arasında HIV/AIDS bulaşma oranı %30 azalmış, 6,2 milyonu aşkın insan sıtmadan kurtarılmıştır.

Bu inanılmaz ilerlemeye rağmen, her yıl 6 milyondan fazla çocuk, beşinci yaş günlerini göremeden ölüyor. Her gün 16 bin çocuk ise, kızamık ve verem gibi önlenebilir hastalıklardan ölüyor. Her gün yüzlerce kadın, hamilelik veya doğumla bağlantılı komplikasyonlar nedeniyle yaşamını yitiriyor. Kırsal kesimlerde, doğumların yalnız %56'sına vasıflı profesyoneller hizmet veriyor. AIDS günümüzde, halen ağır HIV salgını pençesinde kıvranan Sahraaltı Afrika'da ergen yaştakilerin bir numaralı ölüm nedenidir.

Bu ölümler; önleme ve tedavi, eğitim, aşı kampanyaları, cinsel ve üreme sağlığı hizmetleri vasıtasıyla önlenebilir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları; AIDS, verem, sıtma ve diğer bulaşıcı hastalık salgınlarını 2030 yılına kadar ortadan kaldırmaya yönelik cesur bir taahhüttür. Amaç, herkesin genel sağlık hizmeti, güvenli ve erişilebilir ilaç ve aşıya kavuşmasını sağlamaktır. Aşı araştırma ve geliştirmelerinin desteklenmesi, bu sürecin vazgeçilmez bir parçasıdır.

AMAÇ 4: NİTELİKLİ EĞİTİM

2000 yılından bu yana, herkes için ilköğretim hedefinin başarılması yönünde büyük ilerleme kaydedilmiştir. Kalkınmakta olan bölgelerde toplam okullaşma oranı 2015 yılında %95'e ulaşmış; dünya genelinde de okula gitmeyen çocuk oranı yarı yarıya azalmıştır. Ayrıca, okuryazarlık oranlarında da büyük artış olmuş; okula giden kız çocuklarının sayısı en yüksek düzeye çıkmıştır. Bunların tümü çok önemli başarılardır.

Gelişmekte olan bazı bölgelerde ise, ağır yoksulluk, silahlı çatışmalar ve diğer acil krizler nedeniyle, ilerleme kaydetmek oldukça zor olmuştur. Batı ve Kuzey Afrika'da silahlı çatışmaların devam etmesi, okula giden çocuk sayısında azalmaya yol açmıştır. Bu kaygı verici bir trenddir. Okullaşma oranları bakımından, Sahraaltı Afrika 1990'da %52 düzeyinden 2012'de %78 düzeyine çıkarak, tüm gelişmekte olan bölgeler arasında en yüksek ilerlemeyi kaydetmiş olmakla birlikte, hala büyük eşitsizlikler vardır. En yoksul ailelerin çocuklarının okulu bırakma olasılığı, en varlıklı olanların çocuklarına göre dört misli daha yüksektir. Kırsal ve kentsel kesimler arasındaki eşitsizlikler de yüksek olmaya devam ediyor.

Herkes için kapsayıcı ve nitelikli eğitimin başarılması, eğitimin sürdürülebilir kalkınma için en güçlü ve denenmiş araçlardan biri olduğuna dair inancı yeniden vurguluyor. Bu hedef, 2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının ücretsiz ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamasını sağlayacaktır. Ayrıca, uygun maliyetli mesleki eğitime eşit erişim sağlamayı, cinsiyet ve varlık eşitsizliklerini ortadan kaldırmayı, nitelikli yükseköğretime herkesin erişmesini sağlamayı da hedefliyor.

AMAÇ 5: CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Kadınlar ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması yalnız temel insan hakkı değildir, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırmak için kritik önem taşır. Kadınlar ve kız çocuklarının güçlendirilmesinin çarpan etkisi yarattığı ve ekonomik büyümeyi ve her alanda gelişmeyi hızlandırdığı defalarca kanıtlanmıştır.

UNDP olarak, 2000 yılından bu yana, diğer BM ortaklarımız ve uluslararası toplum ile birlikte, cinsiyet eşitliğini, çalışmalarımızın merkezine almış durumdayız. Günümüzde, 15 yıl öncesine göre daha çok sayıda kız çocuğu okula gidiyor; bölgelerin çoğunda

ilköğretimde cinsiyet eşitliği sağlanmış durumdadır. Kadınlar artık, tarım dışında ücretli işgücünün %41'ini oluşturuyor; bu oran 1990 yılında %35 idi.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, bu başarıların üzerine inşa ederek, kadınlar ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığı her yerde ortadan kaldırmayı hedefliyor. Bazı bölgelerde işgücü piyasasında hala büyük eşitsizlikler var, kadınlar hala işe eşit erişime sahip değiller. Cinsel şiddet ve istismar, ücretsiz bakım ve ev işlerinin eşitsiz bölüşümü ve kamu görevlerinde ayrımcılık hala büyük engel teşkil ediyor.

Bu hedefin gerçekleştirilmesi için, kadınların arazi ve mülk gibi ekonomik kaynaklar üzerinde eşit haklara sahip olmasını sağlamak hayati önem taşıyan bir hedeftir. Aynı şekilde, cinsel ve üretme sağlığına herkesin erişmesini sağlamak da hayati önem taşıyor. Günümüzde kamu görevindeki kadın sayısı her zamankinden daha yüksek; ancak kadın liderlerin teşvik edilmesi, cinsiyet eşitliğini daha ileriye götürecek politikalar ve mevzuatın güçlendirilmesine katkı sağlayacak.

AMAÇ 6: TEMİZ SU VE SIHHİ KOŞULLAR

Su kıtlığı, dünya genelinde insanların %40'tan fazlasını etkiliyor; iklim değişikliği sonucunda küresel ısınma nedeniyle, zaten kaygı verici düzeyde olan bu oranın daha da yükseleceği tahmin ediliyor. 1990 yılından bu yana 2,1 milyar insanın daha iyi su ve sıhhi koşullara erişmesi sağlanmış olmakla birlikte, güvenli içme suyu kaynaklarının azalması, tüm kıtaları etkileyen büyük bir sorundur.

2011 yılında 41 ülke su sıkıntısı yaşamıştır; bunların 10'unda yenilenebilir temiz su kaynakları tükenmek üzeredir ve artık alternatif kaynakları kullanmak zorundalar. Artan kuraklık ve çölleşme nedeniyle bu trendler daha da kötüye gitmektedir. 2050 yılına kadar, her dört insandan en az birinin, sık sık yaşanan su sıkıntısından etkileneceği tahmin ediliyor.

2030 yılına kadar herkesin güvenli ve erişilebilir içme suyuna kavuşmasını sağlamak için, altyapıya yatırım yapmak, sıhhi tesisleri inşa etmek ve her düzeyde hijyeni teşvik etmek zorundayız. Su kıtlığını hafifletmek istiyorsak, ormanlar, dağlar, sulak alanlar ve nehirler gibi suyla bağlantılı eko-sistemleri korumak ve eski haline getirmek zorundayız. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde su verimliliğini teşvik etmek ve arıtma teknolojilerini desteklemek için uluslararası işbirliğine de ihtiyaç var.

AMAÇ 7: ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

1990 ile 2010 arasında, elektriğe erişimi olan insan sayısı 1,7 milyar daha artmıştır. Dünyanın nüfusu arttıkça, ucuz enerjiye talep de artacaktır. Fosil yakıtlara dayanan küresel ekonomi ve sera gazı emisyonlarının artması, iklim sistemimizde çok büyük değişiklikler yaratıyor. Bu değişiklikler de tüm kıtaları etkiliyor.

Temiz enerjinin teşvik edilmesi, 2011 yılı itibarıyla küresel enerjinin %20'den fazlasının yenilenebilir kaynaklardan üretilmesini sağlamıştır. Yine de, her beş insandan birinin elektriğe erişimi yok; ve talep artmaya devam ettikçe, dünya genelinde yenilenebilir enerji üretiminde büyük bir artış gerekecek.

2030 yılına kadar erişilebilir enerjiye herkesin kavuşmasını sağlamak için güneş, rüzgar ve termal gibi temiz enerji kaynaklarına yatırım yapmak gerekiyor. Daha geniş bir teknoloji yelpazesi için maliyet-etkin standartların benimsenmesi de, binalar ve sanayide elektrik tüketimini dünya genelinde %14 oranında azaltabilir. Gelişmekte olan ülkelerin tümünde temiz enerji sağlayacak altyapının genişletilmesi ve teknolojinin yükseltilmesi, hem büyümeyi teşvik edebilecek hem de çevreye katkıda bulunabilecek kritik önem taşıyan bir hedefdir.

AMAÇ 8: İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

2008 yılındaki ekonomik kriz ve küresel durgunluğun kalıcı etkilerine rağmen, aşırı yoksulluk içindeki işçi sayısı son 25 yılda büyük ölçüde azalmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde orta sınıf, toplam istihdamın artık %34'ten fazlasını oluşturuyor; bu rakam, 1991 ile 2015 arasında neredeyse üçe katlanmıştır.

Ancak, küresel ekonomi düzelmeye devam ederken, büyümenin daha yavaş olduğunu, eşitsizliklerin arttığını, iş imkanlarının büyüyen işgücüyle aynı oranda artmadığını görüyoruz. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre, 2015 yılında 204 milyondan fazla insan işsizdi.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, sürdürülebilir ekonomik büyüme, daha yüksek verimlilik düzeyleri ve teknolojik yenilikleri teşvik ediyor. Girişimcilik ve iş imkanlarının teşvik edilmesi bunun anahtarıdır; zorla çalıştırma, kölelik ve insan ticaretini ortadan kaldırmanın anahtarı da etkin önlemlerdir. Amaç, bu hedefler hatırdan tutularak, 2030

yılına kadar tam ve üretken istihdam, tüm kadınlar ve erkekler için insana yakışır iş sağlamaktır.

AMAÇ 9: SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI

Altyapı yatırımı ve yenilik, ekonomik büyüme ve kalkınmanın kritik itici güçleridir. Dünya nüfusunun yarıdan fazlası kentlerde yaşadığından, toplu taşımacılık ve yenilenebilir enerji her zamankinden daha çok önem kazanmıştır. Aynı şekilde, yeni endüstriler ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin büyümesi de önemlidir.

Teknolojik ilerleme, yeni iş imkanları yaratma ve enerji verimliliğini artırma gibi ekonomik ve çevresel sorunlara kalıcı çözümler bulmanın anahtarıdır. Sürdürülebilir endüstrilerin desteklenmesi ve bilimsel araştırma ve yeniliğe yatırım yapılması, sürdürülebilir kalkınmayı mümkün kılan önemli yollardır.

Dünyada İnternet erişimine sahip olmayan 4 milyardan fazla insan vardır; ayrıca bunların %90'ı gelişmekte olan ülkelerdedir. Bilgi ve birikime eşit erişimi sağlamanın yanı sıra yenilik ve girişimciliği geliştirme açısından, dijital eşitsizliği gidermek kritik önem taşıyor.

AMAÇ 10: EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

Gelir eşitsizliğinin artıyor olduğu, en zengin %10'luk kitlenin, toplam küresel gelirin %40'ını elde ettiği kanıtlanmıştır. En yoksul %10'luk dilim ise, küresel gelirden yalnız %2 ila 7 arasında pay alıyor. Nüfus artışını da dikkate aldığımızda, gelişmekte olan ülkelerde eşitsizlik %11 oranında büyümüştür.

Büyüyen eşitsizliklerin giderilmesi için, en düşük gelirli %10'u güçlendiren, cinsiyet, ırk ve etnik kökene bakmaksızın herkesin ekonomik katılımını destekleyen sağlam politikaların benimsenmesi zorunludur.

Gelir eşitsizliği, küresel çözümler isteyen küresel bir sorundur. Çözüm, mali piyasalar ve kurumların düzenlenmesi ve izlenmesini iyileştirmeyi, kalkınma yardımları ve doğrudan yabancı yatırımları en çok ihtiyaç duyulan bölgelere yönlendirmeyi içerir. İnsanların güven içinde göç ve hareket etmesini sağlamak da, büyüyen eşitsizliğin azaltılmasında önemlidir.

AMAÇ 11: SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİR VE YAŞAM ALANLARI

Dünya nüfusunun yarıdan fazlası artık kentlerde yaşıyor. 2050 yılına kadar bu rakam 6,5 milyar, yani dünya nüfusunun üçte ikisi olacaktır. Kentsel alanlarımızı inşa etme ve yönetme biçimimizi önemli ölçüde değiştirmesek, sürdürülebilir kalkınmayı başaramayız.

Gelişmekte olan ülkelerde kentlerin hızlı büyümesi ve kırsaldan kente göçün artışı, mega-kentlerin sayısında büyük artışa yol açmıştır. 1990 yılında nüfusu 10 milyon veya fazla olan mega-kent sayısı 10 idi. 2014'te ise artık toplamda 453 milyon insanı barındıran 28 mega-kent bulunuyor.

Aşırı yoksulluk genellikle kentsel alanlarda yoğunlaşıyor; ulusal ve yerel yönetimler, bu alanlarda artan nüfusu barındırmak için çaba veriyor. Kentleri güvenli ve sürdürülebilir kılmak demek, güvenli ve erişilebilir konut sağlamak, gecekonduları dönüştürmek anlamına gelir. Ayrıca, toplu taşımacılığa yatırım yapmak, kamusal yeşil alanlar yaratmak, kentsel planlama ve yönetimi hem katılımcı hem de kapsayıcı olacak şekilde iyileştirmek anlamına da gelir.

AMAÇ 12: SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM

Ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınmayı başarmak için, malları ve kaynakları üretme ve tüketme biçimlerimizi değiştirmek suretiyle ekolojik ayak izimizi derhal azaltmamız gerekiyor. Dünya genelinde en büyük su tüketicisi tarımdır ve tarımsal sulama, insanların kullandığı tüm taze suyun yaklaşık %70'ini buluyor.

Ortak doğal kaynaklarımızın verimli yönetimi ve zehirli atık ve kirleticileri bertaraf etme biçimimiz de bu amaca ulaşmada önemli hedeflerdir. Endüstriler, işletmeler ve tüketicileri geri dönüştürme ve atıkları azaltmaya teşvik etmek de, gelişmekte olan ülkelerin 2030 yılına kadar daha sürdürülebilir tüketim örüntülerini benimsemeye teşvik etmekle eşit derecede önemlidir.

Dünya nüfusunun büyük bir kısmı hala, kendi temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetmeyecek düzeyde düşük tüketime sahiptir. Daha verimli üretim ve tedarik zincirlerinin yaratılmasında, satıcı ve tüketici düzeyinde küresel kişi başına gıda atığının yarı yarıya

azaltılması da çok önemlidir. Bunun yapılması, gıda güvenliğini artırabilir ve kaynakları daha verimli kullanan ekonomiye doğru geçişi sağlayabilir.

AMAÇ 13: İKLİM EYLEMİ

Dünya üzerinde iklim değişikliğinin ağır etkilerini bizzat yaşamayan tek ülke yoktur. Sera gazı emisyonları atmaya devam ediyor ve şu anda, 1990 yılındaki düzeye göre %50 artmış durumdadır. Doğu Avrupa ve Orta Asya, büyük sera gazı emisyonu üreticileri değiller; ancak iklim değişikliğinin sonuçlarından orantısız biçimde zarar görüyorlar.

Batı Balkanlardaki sel felaketi binlerce evi yıkmış ve insanları yerinden etmiştir. Küçülen buzullar ve Orta Asya'da azalan su kaynakları, sulama ve hidroelektrik üretimini ciddi biçimde etkileyebilir. Moldova ve Güney Ukrayna'da ağır kuraklık yaşanıyor ve büyük zirai kayba neden oluyor.

Bölge genelinde insanlar sera gazı emisyonlarını düşürmek, can kurtarmak ve toplumların düze çıkmasına yardımcı olmak için seferber olmuş durumdadır. Hırvatistan'ın başkenti, 2050 yılına kadar sıfır karbonlu şehir olacağını vaad etmiştir. Belarus'un turbalık alanlarında karbonun yeraltında güvenle saklanması için emsalsiz adımlar atılıyor. Gürcistan şimdiden, sel felaketine karşı ileri uyarı sistemleri ve daha iyi koruma geliştirmiştir.

Küresel ısınma, insanların hayatını ciddi ölçüde etkiliyor. Hemen şimdi harekete geçmeliyiz.

AMAÇ 14: SUDAKİ YAŞAM

Sahip oldukları sıcaklık, kimya, akıntılar ve yaşam nedeniyle dünyadaki okyanuslar, Yerküre'yi insanlar için yaşanabilir kılan küresel sistemleri yaşatır. Bu yaşamsal kaynağı yönetme biçimimiz ise, bir bütün olarak insanlık için ve aynı zamanda iklim değişikliği etkilerini dengelemek için vazgeçilmez önem taşır.

Üç milyarı aşkın insan, geçimlerini sağlamak için deniz ve kıyılardaki biyo-çeşitliliğe bağımlıdır. Ancak günümüzde dünyadaki balık stoklarının %30'u aşırı kullanıldığı için sürdürülebilir ürün vereceği düzeyin altına inmiş durumdadır.

Okyanuslar ayrıca, insanların ürettiği karbon dioksitin yaklaşık %30'unu da emiyor; sanayi devriminin başlangıcından bu yana, okyanus asitlenmesinde %26 artış görüyoruz. Büyük kısmı karada yerleşik kaynaklardan gelen deniz kirliliği ise kaygı verici düzeylere ulaşmıştır; okyanusun her kilometre karesinde ortalama 13 bin parça plastik atık bulunuyor.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, deniz ve kıyı eko-sistemlerini sürdürülebilir biçimde yönetmeyi, kirlenmeden korumayı ve ayrıca okyanus asitlenmesinin etkilerini ele almayı hedefliyor. Uluslararası hukuk vasıtasıyla korumanın ve okyanus temelli kaynakların sürdürülebilir kullanımının artırılması, okyanuslarımızın karşı karşıya olduğu sorunların bazılarının hafifletilmesine katkıda bulunacaktır.

AMAÇ 15: KARASAL YAŞAM

İnsan yaşamı gıda ve geçim kaynakları bakımından okyanuslara olduğu kadar karaya da bağımlıdır. Bitkiler, insanların besin kaynaklarının %80'ini sağlar, önemli bir ekonomik kaynak ve kalkınma vasıtası olarak tarıma dayanırız. Ormanlar, Yerküre'nin yüzeyinin %30'unu kaplıyor; milyonlarca tür için hayati önem taşıyan yaşam alanları ve önemli temiz hava ve su kaynakları sağlıyor; ve aynı zamanda iklim değişikliği ile mücadele açısından kritik önem taşıyor.

Günümüzde, bugüne kadar eşine benzerine rastlanmamış ölçekte toprak bozulmasına tanık oluyoruz; ekilebilir arazilerin kaybı, tarihsel oranların 30 ila 35 misline ulaşmıştır. Kuraklık ve çölleşme de her yıl artıyor, dünya genelinde 12 milyon hektarın kaybına yol açıyor ve yoksul toplumlara etkiliyor. Bilinen 8.300 hayvan ırkının %8'inin soyu tükenmiş, %22'si ise soyunun tükenmesi tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, 2020 yılına kadar ormanlar, sulak alanlar, kurak alanlar ve dağlar gibi karasal eko-sistemleri korumayı ve eski haline getirmeyi hedefliyor. Ormansızlaşmanın durdurulması da, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması açısından hayati önem taşıyor. Ortak mirasımızın bir parçası olan doğal yaşam alanları ve biyo-çeşitliliğin kaybını azaltmak için hemen eyleme geçilmelidir.

AMAÇ 16: BARIŞ VE ADALET

Barış, istikrar, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne dayalı etkin yönetim olmadan, sürdürülebilir kalkınma olmasını bekleyemeyiz. Gittikçe artan ölçüde bölünmüş bir dünyada yaşıyoruz. Bazı bölgelerde barış, güvenlik ve refah sürekli iken, diğer bazı bölgelerde ise bitmek bilmeyen çatışma ve şiddet sarmalı var. Ancak bu, hiçbir şekilde kaçınılmaz sonuç değildir ve mutlaka çözümlenmelidir.

Yüksek şiddette silahlı çatışma ve güvensizlik, ülkenin kalkınması üzerinde yıkıcı etkiye sahiptir; ekonomik büyümeyi etkiler ve çoğunlukla nesiller boyu sürebilen haksızlıklar yaratır. Çatışmanın olduğu veya hukukun üstünlüğünün olmadığı yerlerde cinsel şiddet, suç, istismar ve işkence de yaygındır; ve ülkeler, en çok risk altında olanları korumak için önlem almak zorundadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, şiddetin her biçimini önemli ölçüde azaltmayı, çatışma ve güvensizliğe kalıcı çözümler bulmak için hükümetler ve toplumlar ile birlikte çalışmayı hedefliyor. Hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi, bu sürecin anahtarıdır; keza, yasadışı silah ticaretinin önlenmesi ve gelişmekte olan ülkelerin küresel yönetim kurumlarına katılımının güçlendirilmesi de çok önemlidir.

AMAÇ 17: AMAÇLAR İÇİN ORTAKLIKLAR

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ancak küresel ortaklık ve işbirliği için güçlü taahhüt ile gerçekleştirilebilir. Gelişmiş ülkelerin sağladığı resmi kalkınma yardımları 2000 ile 2014 arasında %66 oranında artmış olmakla birlikte, çatışmalar veya doğal afetlerin yarattığı insani krizler nedeniyle, mali kaynak ve yardım talepleri artmaya devam ediyor. Ayrıca birçok ülke de, büyüme ve ticareti teşvik etmek için Resmi Kalkınma Yardımlarına ihtiyaç duyuyor.

Dünyamız günümüzde, tüm zamanlardan daha fazla birbiriyle bağlantılı hale gelmiştir. Teknoloji ve bilgi birikimine erişimin artırılması, fikirleri paylaşma ve yeniliği desteklemede önemli bir yöntemdir. Gelişmekte olan ülkelerin borçlarını yönetmelerine yardım edecek politikaların koordine edilmesi ve en az gelişmiş ülkelere yatırımların teşvik edilmesi, sürdürülebilir büyüme ve kalkınmanın başarılmasında hayati önem taşıyor.

Hedefler, tüm hedefleri başarmak üzere ulusal planları desteklemek suretiyle Kuzey-Güney ve Güney-Güney işbirliğini artırma amacını güdüyor. Uluslararası ticaretin geliştirilmesi ve gelişmekte olan ülkelerin ihracatını artırmalarına destek verilmesi, adil ve açık, herkesin yararına olan, evrensel kurallara dayalı ve hakkaniyetli bir ticaret sistemini oluşturmanın unsurlarıdır.